

Nyhetsbrev september 2023

Insatser för hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion

Dåvarande regering gav i april 2021 Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram förslag till nationella mål med indikatorer för att ge en tydlig inriktning för arbetet med hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion i Sverige. Uppdraget ska vara rapporterat januari 2024. Detta uppdrag berör inte Livsmedelsverkets uppdrag att utarbeta nationella kostråd. Utredningen omfattar frågeställningar som inte omhändertas på annat sätt. Det innebär att antibiotikaresistens eller djurvälstånd inte omfattas.

Myndigheterna har ordnat två breda dialogmöten, med representanter för myndigheter, livsmedelskedjan (primärproduktion, livsmedelsindustrin och dagligvaruhandeln) och civilsamhället. Utredningen har utarbetat tre huvudmål och sex delmål samt gett förslag till insatsområden. Huvudmål är ökad och jämlik hälsa, klimatpåverkan har minskat och negativ påverkan på biologisk mångfald och ekosystem har minskat. Delmålen är minskning av energitäta och näringsfattiga livsmedel med 40 procent, minskning av köttkonsumtionen (alla köttslag) med 30 procent, ökning av baljväxter, grönsaker, frukt och bär med 20 procent och 50 procent av spannmålen ska vara fullkorn. Konsumtionen av fisk och skaldjur ökar och saltkonsumtionen minskar med 30 procent.

Delmålen gäller från 2023 till 2035 (utom salt som gäller 2030). Till delmålen finns i tillämpliga fall rekommendationer om val av livsmedel som ekologiskt, naturbeteskött eller fiskar från hållbara bestånd. Utgångspunkt är enligt uppgift svenska miljömål och FN:s Agenda 2030.

När det gäller insatsområden konstateras att livsmedelskonsumtionen är komplex och behöver hanteras på flera arenor och av många aktörer. Allt från regering och riksdag, offentlig sektor, livsmedelsaktörer, forskningsfinansiärer, EU/WHO till intresseorganisationer. Man missar medias och sociala mediers omfattande påverkan på konsumtionen av livsmedel.

Man kan notera att man valt att sätta mål för minskning av negativa effekter på biologisk mångfald i stället för att ha mål för ökad biologisk mångfald enligt svenska miljömål eller åtaganden enligt EU:s habitatdirektiv, som kräver en kraftig ökning av naturbete eller åtaganden enligt COP 15.

När det gäller minskningen av köttkonsumtionen buntar man ihop alla köttslag, vilket skapar problem från hållbarhetssynpunkt. Man vill minska konsumtionen av rött kött, som omfattar

såväl kött från idisslare som griskött. Å andra sidan rekommenderar man ekologiskt kött eller naturbetes-kött, dvs kött från betande djur som bidrar till biologisk mångfald. Om konsumtionen gynnar gris och kyckling tappar vi målet för biologisk mångfald och gynnar odling av grödor som använder bekämpningsmedel. Det är också värt att notera att mejeriprodukter inte alls ingår bland de sex delmålen. Sanningen är ju att mjölkproduktionen också genererar köttproduktion – framför allt utslagskor och tjurkalvar (om man inte väljer enbart könssorterad sperma).

De två regeringsuppdragen, svenska kostråd och hållbar och hälsosam konsumtion behandlar konsumtionen av livsmedel. Båda uppdragen vill påverka den offentliga upphandlingen och också livsmedelsföretagens och dagligvaruhandelns utbud och konsumenternas efterfrågan. Man kan förvänta sig att en ändrad konsumtion också i förlängningen påverkar den svenska produktionen och importen. Kortsiktigt påverkas just nu den svenska matmarknaden av inflation med höga livsmedelspriser, som snabbt har ändrat konsumenternas beteende. Man handlar mindre och billigare – lågprisbutiker och EMV, handelns egna varumärken. Efterfrågan, utbud och produktion av ekologiska produkter viker rejält.

Evenemang den 29 november

Vi konsumenter planerar för ett spännande evenemang med fokus på hållbar produktion och konsumtion av mat. Boka onsdagen den 29 november! Vi bjuder dig som betalande medlem och vill påminna än en gång om medlemsavgiften 250 kr att betalas till postgiro 41 80 03-0 eller Swish 123 345 1804. Glöm inte att ange avsändare och e-postadress. Vi tackar för ert stöd!

Hälsningar från styrelsen

Gunnela Ståhle
Mariell Juhlin
Christina Möller
Carina Lundgren
Sören Persson
Inger Helgesson
Anders Engström